

Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο

«Το κυπριακό παραμύθι ως άυλη πολιτιστική κληρονομιά: ταυτότητες - διάλογοι - προοπτικές»

Δευτέρα, 15 και Τρίτη, 16 Δεκεμβρίου 2025, ώρα 08:30 π.μ.

Παγκύπριον Γυμνάσιον, Λευκωσία

Περίληψεις Εισηγήσεων | Βιογραφικά Σημειώματα

Εμμανουήλ Βαρβούνης, Καθηγητής Λαογραφίας, Φιλοσοφική Σχολή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

«Παρατηρήσεις στα θρησκευτικά παραμύθια της Κύπρου»

Περίληψη

Τα θρησκευτικά παραμύθια (Religious Tales) ταξινομούνται στον διεθνή κατάλογο παραμυθίων των Antti Aarne - Stith Thompson και Hans-Jörg Uther (ATU) από τον αριθμό 750 ως τον αριθμό 849, ως μέρος των λεγομένων καθαυτό ή κανονικών παραμυθίων (Ordinary Tales). Στα μέχρι σήμερα καταγεγραμμένα και δημοσιευμένα κυπριακά παραμύθια, υπάρχουν αρκετές αναφορές σε ζητήματα που άπτονται της λαϊκής θρησκευτικής πίστης και των ανάλογων λατρευτικών τελετουργιών, ακόμη και σε παραμύθια που δεν ανήκουν στην ομάδα των θρησκευτικών παραμυθίων, όπως αυτή παραπάνω αναφέρθηκε και ορίστηκε, κάτι που αποτελεί μία επιπλέον ένδειξη για την έντονη και ενεργή λαϊκή θρησκευτικότητα των Κυπρίων.

Σε όσα ακολουθούν θα διατυπώσουμε ορισμένες παρατηρήσεις σχετικά με τα θρησκευτικά παραμύθια της Κύπρου, όπως αυτά έχουν μέχρι σήμερα περιληφθεί και σχολιαστεί στους πέντε τόμους της έκδοσης των κυπριακών παραμυθίων, από το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών της Λευκωσίας. Οι παρατηρήσεις αυτές είναι δύο ειδών: αφενός μεν πρόκειται για σημειώσεις σχετικά με τα μοτίβα και τα θέματα κάθε παραμυθιού, την προέλευση και την καταγωγή τους, και αφετέρου για επισημάνσεις σχετικά με τα στοιχεία της λαϊκής θρησκευτικής πίστης, τις αντιλήψεις, τις νοοτροπίες και τις συμπεριφορές που μαρτυρούνται και αποτυπώνονται στα παραμύθια αυτά.

Η μελέτη επιμέρους παραδειγμάτων των μέχρι σήμερα δημοσιευμένων κυπριακών παραλλαγών θρησκευτικών παραμυθίων καταδεικνύει ότι το παραμυθιακό υλικό που έχει καταγραφεί στην Κύπρο είναι άφθονο και πολύμορφο, καθώς έχει αποτυπωθεί σε πλήθος συλλογών, οι οποίες διασώζουν τον πλούτο και την πολυτυπία των κυπριακών παραμυθίων. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό το γεγονός ότι τα παραμύθια της Κύπρου έχουν απασχολήσει και ξένους

ερευνητές, οι οποίοι ασχολήθηκαν με τον λαϊκό πολιτισμό και τη λαϊκή αφηγηματικότητα της Μεγαλονήσου. Να σημειωθεί επίσης ότι στον κατάλογο των ελληνικών παραμυθιών του Γ. Α. Μέγα οι αναφορές στο ανάλογο κυπριακό παραμυθιακό υλικό είναι μάλλον περιορισμένες, και αυτή η πραγματικότητα αναδεικνύει ακόμη περισσότερο τη σημασία της πεντάτομης έκδοσης των κυπριακών παραμυθιών, από το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών της Λευκωσίας, με βάση την οποία διατυπώνονται εδώ σχόλια και παρατηρήσεις στα θρησκευτικά παραμύθια της Κύπρου.

Τελικό συμπέρασμα της ανακοίνωσης αποτελεί η διαπίστωση ότι τα θρησκευτικά παραμύθια της Κύπρου πέραν της σημασίας τους για την μελέτη της κυπριακής λαϊκής αφηγηματικότητας, αποτελούν και σημαντικές μαρτυρίες για τις λαϊκές μεταφυσικές και θρησκευτικές αντιλήψεις, νοοτροπίες και τελετουργικές συμπεριφορές και πρακτικές των Κυπρίων. Ενσωματώνουν πολλές αναφορές σε αγιογραφικά και συναξαριακά κείμενα, που είναι γνωστά στο λαό μέσω της λειτουργικής παράδοσης της Εκκλησίας, και αποτυπώνουν, συν τοις άλλοις, την κυπριακή λαϊκή θρησκευτικότητα.

Βιογραφικό σημείωμα:

Ο Εμμανουήλ Γερ. Βαρβούνης (Σάμος, 1966) είναι Καθηγητής Λαογραφίας. Έχει διατελέσει Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (2016-2020) και Κοσμήτορας της Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (2021-2025), καθώς και Μέλος του Δ.Σ. του «Εθνολογικού Μουσείου Μακεδονίας – Θράκης» (2021-2022). Είναι ιδρυτής και Διευθυντής του «Εργαστηρίου Λαογραφίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας» του ΔΠΘ (2015 κ.εξ.), Διευθυντής του «Κέντρου Εκκλησιαστικών, Ιστορικών και Πολιτισμικών Μελετών» της Ι. Μητροπόλεως Σάμου και Ικαρίας (2017 κ.εξ.), Γενικός Γραμματέας της «Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας» (2023 κ.εξ.) και Διευθυντής (2024-2031) του ΠΜΣ «Πολιτισμικές Σπουδές: Νέος Ελληνισμός και Βαλκάνια (Cultural Studies: Modern Hellenism and Balkans)», του Τμήματος Ανθρωπιστικών Σπουδών της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του ΔΠΘ.

Είναι επίσης Πρόεδρος της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος για την διοργάνωση των επιστημονικών συνεδρίων για την Επανάσταση του 1821 (2018 – 2021) και για την Μικρασιατική Καταστροφή, την Συνθήκη της Λωζάννης και την Ανταλλαγή Πληθυσμών (2021 – 2024).

Έχει τιμηθεί με τα Οφφίκια του «Άρχοντος Προστάτου των Γραμμάτων» του Οικουμενικού Πατριαρχείου και του «Μεγάλου Άρχοντος Χαρτοφύλακος» του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής.

Το 2010 τιμήθηκε με βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών, το 2022 με το χρυσό μετάλλιο του Δήμου Ανατολικής Σάμου και το 2023 τιμήθηκε από τον Δήμο Κομοτηνής. Είναι Επίτιμος Δημότης των Δήμων Χίου, Οινουσσών και Δυτικής Σάμου.

Είναι κάτοχος τεσσάρων επίτιμων διδακτορικών τίτλων (ΗΠΑ, Ρουμανία, Ελλάδα) και τακτικό, αντεπιστέλλον ή επίτιμο μέλος οκτώ Ακαδημιών της αλλοδαπής (ΗΠΑ, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστρία, Γερμανία), καθώς και Επίτιμος Καθηγητής του Τμήματος Κλασικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Βουκουρεστίου.

Βιβλία και μελέτες του έχουν μεταφραστεί και δημοσιευθεί, επίσης, στην αγγλική, στη γαλλική, στην ισπανική, στην ιταλική, στη γερμανική, στη σερβική, στην τουρκική, στη ρωσική, στη γεωργιανή, στην αρμενική, στην αραβική, στη ρουμανική, στην ουκρανική, την εσθονική και στη βουλγαρική γλώσσα.

Με πρόσκληση ξένων πανεπιστημίων και επιστημονικών εταιρειών έχει πραγματοποιήσει ομιλίες και διαλέξεις πλην της Ελλάδας και της Κύπρου, στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στο Λουξεμβούργο, στη Δανία, στη

Σουηδία, στην Αίγυπτο, στη Ρωσία, στη Σερβία, στη Λετονία, στη Φιλανδία, στην Τουρκία, στη Γεωργία, στην Ισπανία, στην Πολωνία, στη Ρουμανία, στη Σλοβενία, στην Εσθονία, στην Αυστραλία, στις Η.Π.Α. και στη Βουλγαρία.

Μαρία Καλιαμπού, Senior Lecturer II, Διευθύντρια Προπτυχιακών Σπουδών στο Πρόγραμμα Ελληνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Yale

«Η παιδαγωγική αξία των παραμυθιών στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας»

Περίληψη:

Τα παραμύθια αποτελούν ένα δυναμικό και αποτελεσματικό εργαλείο στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας, καθώς συμβάλλουν στην ανάπτυξη και των τεσσάρων βασικών γλωσσικών δεξιοτήτων: κατανόηση και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου (ανάγνωση, γραφή, ακρόαση και ομιλία). Παράλληλα, προσφέρουν πλούσιο παιδαγωγικό υλικό για την εκμάθηση και τη στοχευμένη εξάσκηση της γραμματικής και του λεξιλογίου. Επίσης, τα παραμύθια διευκολύνουν την πρόσβαση σε πολιτισμικά συμφραζόμενα και λειτουργούν ως γέφυρα κατανόησης μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών. Η εισήγηση παρουσιάζει ενδεικτικές διδακτικές πρακτικές που καλλιεργούν τις γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών, ενισχύουν την απόκτηση και ενεργή χρήση του λεξιλογίου, προάγουν τη γραμματική επίγνωση και συμβάλλουν στην ενδυνάμωση της πολιτισμικής τους συνείδησης.

Βιογραφικό σημείωμα:

Η Μαρία Καλιαμπού είναι Senior Lecturer II και Διευθύντρια Προπτυχιακών Σπουδών στο Πρόγραμμα Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Yale. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και ολοκλήρωσε το διδακτορικό της στην Ευρωπαϊκή Εθνολογία και Λαογραφία στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου. Πραγματοποίησε μεταδιδακτορική έρευνα στα Πανεπιστήμια Lille III και Princeton.

Η έρευνά της επικεντρώνεται στον διάλογο της εθνολογίας με την ιστορία του βιβλίου, τόσο στον ελλαδικό χώρο όσο και τη διασπορά. Παράλληλα, δραστηριοποιείται ενεργά στο πεδίο της διδασκαλίας της Ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας. Έχει διατελέσει πρόεδρος της Ομάδας Ελληνικών στο ACTFL (American Council on the Teaching of Foreign Languages) και είναι πιστοποιημένη εξετάστρια ελληνικής γλώσσας του Defense Language Institute του Αμερικανικού Υπουργείου Άμυνας.

Έχει δημοσιεύσει τη μονογραφία *Πατρίς – Θρησκεία – Οικογένεια. Μετάδοση αξιών σε ελληνικά φυλλάδια παραμυθιών, 1870–1970* (2006, στα γερμανικά), το ανθολόγιο *The Routledge Modern Greek Reader: Greek Folktales for Learning Modern Greek* (Routledge, 2015), καθώς και τον επιμελημένο τόμο *The Greek Revolution and the Greek Diaspora in the United States* (Routledge, 2023, ελληνική έκδοση: Ασίνη).

Έχει τιμηθεί με πολλές διακρίσεις, μεταξύ των οποίων το βραβείο Lutz Röhrich (2006, για τη διδακτορική της διατριβή), η ανακήρυξή της ως «Student Erasmus Ambassador» της Ελλάδας (2011), καθώς και το βραβείο «Βασιλική Καραγιαννάκη» (2024) από τη Modern Greek Studies Association για τον επιμελημένο τόμο σχετικά με την Ελληνική Επανάσταση και την ελληνική διασπορά στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Μαριάνθη Καπλάνογλου, Καθηγήτρια Λαογραφίας, Φιλοσοφική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

«Τα μαγικά παραμύθια της Κύπρου (ΑΤ 300-749), με βάση τον Ελληνικό Κατάλογο των Μαγικών Παραμυθιών και τα Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών Κύπρου»

Περίληψη:

Η λαογραφική θεωρία, βασισμένη στην εμπειρική έρευνα και δουλεύοντας στη μικροκλίμακα, εστιάζει στη διαδικασία δημιουργίας παραλλαγών (variation), χωρίς να παραβλέπει τις συγκριτικές μεθόδους της και άλλα αναλυτικά της εργαλεία, όπως η θεωρία των αφηγηματικών ειδών. Ο Κατάλογος των Ελληνικών Λαϊκών Παραμυθιών (Κατάλογος Γεωργίου Α. Μέγα) και η εκδοτική σειρά Παραμύθια της Κύπρου από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών Κύπρου, ορίζουν ένα πλαίσιο έρευνας που αναδεικνύει το εύρος και τον πλούτο το κυπριακού λαϊκού παραμυθιού και δείχνει ότι στην Κύπρο του 19ου, του 20ού και των αρχών του 21ου αι., η αφήγηση παραμυθιών βρίσκεται στο κέντρο της κοινωνικής ζωής και της καθημερινότητας του αγροτικού κόσμου. Ταυτόχρονα, τα δύο αυτά μεγάλα ερευνητικά έργα, υιοθετώντας την ιστορικο-γεωγραφική μέθοδο, ως εργαλείο που μελετά την παγκοσμιότητα μιας αφήγησης, δίνουν στοιχεία για τη θέση του κυπριακού παραμυθιού γενικότερα στον διεθνή χώρο, αλλά και ειδικότερα στον χώρο της Νοτιανατολικής Ευρώπης και την Ανατολικής Μεσογείου.

Σύμφωνα με αυτές τις διαπιστώσεις, η παρούσα ανακοίνωση επιχειρεί να σκιαγραφήσει μια κοινωνική ιστορία του κυπριακού λαϊκού παραμυθιού, στη βάση της διάδρασης ανάμεσα στις παρακάτω παραμέτρους:

- α) τις αφηγηματικές παραδόσεις της Κύπρου και την περιπλοκότητά τους με βάση την προπιανή έννοια της κίνησης (move).
- β) τους κανόνες του αφηγηματικού είδους (από τα λαϊκά αφηγηματικά είδη, εδώ εξετάζεται ειδικότερα το μαγικό παραμύθι).
- γ) τον ρόλο του εκάστοτε αφηγητή σε έναν δεδομένο χώρο και χρόνο και των κοινωνικών συνθηκών που του επιτρέπουν να αφηγείται.
- δ) τα επιλεκτικά κριτήρια και τους διαύλους προφορικής επικοινωνίας, όπως υποστηρίζονται από τις ιστορικά μετασχηματιζόμενες αγροτικές κοινότητες της Κύπρου.

Βιογραφικό σημείωμα:

Η Μαριάνθη Καπλάνογλου είναι Καθηγήτρια Λαογραφίας στο Τμήμα Φιλολογίας του ΕΚΠΑ. Υπήρξε επίσης διευθύντρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Λαϊκός πολιτισμός και λογοτεχνία» και υπηρετεί ως διευθύντρια του Λαογραφικού Μουσείου και Αρχείου του Τμήματος Φιλολογίας του ΕΚΠΑ.

Γεννήθηκε στην Αθήνα και είναι μικρασιάτισσα τρίτης γενιάς. Σπούδασε στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας) και στην Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales του Παρισιού ως μαθήτρια των Μιχάλη Μερακλή, André Guillou, Claude Bremond και Ελένης Αντωνιάδη-Μπιμπίκου. Εκπόνησε το διδακτορικό της με την επίβλεψη του Μιχάλη Μερακλή στο ΕΚΠΑ. Υπηρέτησε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου (1996-2008), στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (2004-2007) και από το 2008 στο Τμήμα Φιλολογίας του ΕΚΠΑ.

Εκτός από τη διδασκαλία της σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, διευθύνει τις επιτόπιες έρευνες των προπτυχιακών φοιτητών και εποπτεύει διπλώματα μάστερ και διδακτορικές διατριβές.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν τη λαϊκή αφήγηση και τα είδη της, τη συγκριτική λαογραφία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και τη Μεσόγειο, τον πολιτισμό των παιδιών και την αξιοποίηση του λαϊκού πολιτισμού στην εκπαίδευση και τη σχέση λαϊκής και δημοφιλούς κουλτούρας. Υπήρξε επιστημονικός συνεργάτης της Enzyklopadie des Marchens από την Akademie der Wissenschaften zu Göttingen και μέλος της οργανωτικής επιτροπής των διεθνών συνεδρίων «The Brothers Grimm and the folktale: narrations, readings, transformations» και «From Homer to Hatzi-Yavrouda: Aspects of Oral Narration in the Greek Tradition». Είναι επίσης μέλος της επιστημονικής επιτροπής του διεθνούς περιοδικού "Les Cahiers de littérature orale". Συνδιευθύνει με τον ομότιμο καθηγητή της Λαογραφίας των Πανεπιστημίων Αθηνών και Ιωαννίνων Μιχάλη Γ. Μερακλή τη μεταφραστική σειρά «Λαογραφία: Κλασικές Διεθνείς Μελέτες» των Εκδόσεων Πατάκη, όπου περιλαμβάνονται μεταφράσεις των έργων των Hermann Bausinger, Max Lüthi και Pertti J. Anttonen. Έχει δημοσιεύσει επιστημονικά βιβλία και άρθρα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά, όπως τα Λαογραφία, Folklore, Fabula, Estudis de Literatura Oral Popular, Archivio Anthropologico Mediterraneo, Folklore Fellows Network κ.ά. Το πιο πρόσφατο επιστημονικό της βιβλίο έχει τίτλο, *Παραμύθια και Καθημερινή ζωή. Θεωρητικές και εμπειρικές παράμετροι μιας λαογραφικής έρευνας στη Ρόδο* (2022).

Έχει, επίσης, εκδώσει 12 μυθιστορήματα για παιδιά. Η νουβέλα της "Mama Bear Little Bear" εκδόθηκε από τον ελβετικό εκδοτικό οίκο MINEDITION σε εικονογράφηση του Ιταλικού ζωγράφου Guiliano Ferri έχει μεταφραστεί στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και κορεατικά.

Εμμανουέλα Κατρινάκη, Ερευνήτρια, Κέντρο Ερεύνης Ελληνικής Λαογραφίας Ακαδημίας Αθηνών

«Η μορφή του μισού ανθρώπου στα μαγικά παραμύθια Ελλάδας και Κύπρου»

Περίληψη:

Μία από τις αινιγματικές φιγούρες των παραμυθιών είναι αυτή του πρωταγωνιστή με το μισό σώμα. Πρόκειται άλλοτε για ένα μικρό παιδί που γεννιέται μαγικά, όταν η άτεκνη μητέρα του τρώει μισό φρούτο και μένει έγκυος, άλλοτε για τον νεότερο από τρεις γιους, άλλοτε για έναν τεμπέλη κι άλλοτε για ένα μισό κοκοράκι. Όλοι αυτοί οι μισοί ήρωες είναι κάθετα κομμένοι κι ωστόσο χαρακτηρίζονται από μεγάλη δύναμη ή/ και εξυπνάδα.

Η φιγούρα απαντά όχι μόνο στα παραμύθια, αλλά και στους μύθους και στις γραφικές αναπαραστάσεις ήδη από την Αρχαιότητα σε όλες τις ηπείρους της γης. Στην εισήγηση αυτή θα μελετήσουμε τις εκφάνσεις της και τη δράση της σε τέσσερα κυπριακά και ελλαδικά παραμύθια (ATU 301/ 650 A, ATU 327 C, ATU 675, ATU 715).

Βιογραφικό σημείωμα:

Σπούδασε ελληνική Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Κοινωνική Ανθρωπολογία στην Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, με ειδίκευση στη μελέτη των παραμυθιών της προφορικής παράδοσης, όπου εκπόνησε μεταπτυχιακή μελέτη και διδακτορική διατριβή (DEA, Doctorat). Το διδακτορικό της εκδόθηκε από την Φινλανδική Ακαδημία Επιστημών στη σειρά Folklore Fellows Communications, v. 295, 2008.

Από το 1995 ως το 2007 συμμετείχε σε ερευνητική ομάδα του IAEN/EIE που επεξεργάστηκε και εξέδωσε τον Κατάλογο των ελληνικών μαγικών παραμυθιών του Γ. Α. Μέγα. Επιτομή του έργου αυτού δημοσιεύτηκε στα αγγλικά από τη σειρά Folklore Fellows Communications, ν. 303, 2012.

Ως μέλος της ευρωπαϊκής ομάδας Greno/Ergon (Groupe de Recherche européen sur les Narrations Orales) συμμετείχε στις ομάδες εργασίας για την ταξινόμηση των ευρωπαϊκών παραμυθιών σύμφωνα με το διεθνές σύστημα Aarne/Thompson/Uther.

Άρθρα της για το λαϊκό παραμύθι και τους θρύλους έχουν δημοσιευτεί σε πολλά διεθνή περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων, καθώς και στην Εγκυκλοπαίδεια του Παραμυθιού της Ακαδημίας Επιστημών του Göttingen (Enzyklopädie des Märchens). Το πρόσφατο βιβλίο της με τίτλο *Όψεις του θείου στα ελληνικά λαϊκά παραμύθια. Επιλογή κειμένων, Εισαγωγή, Σχόλια* δημοσιεύτηκε στη σειρά «Δημοσιεύματα του Κέντρου Ερεύνης της Ακαδημίας Αθηνών», αρ. 37, 2024.

Έχει διδάξει στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδας.

Είναι μέλος της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας, της Ελληνικής Εταιρείας Εθνολογίας και της ISFNR (International Society for Folk Narrative Research).

Γιώργος Κούζας, Αναπληρωτής Καθηγητής Αστικής Λαογραφίας, Φιλοσοφική Σχολή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

«Κοινωνικές αναπαραστάσεις και αντιλήψεις Κυπρίων φοιτητών και φοιτητριών για το παραδοσιακό κυπριακό παραμύθι και τους κυπριακούς αστικούς θρύλους. Μια έρευνα στους χώρους του πανεπιστημίου»

Περίληψη:

Η ανακοίνωση εξετάζει τις αντιλήψεις και τις αναπαραστάσεις που έχουν οι Κύπριοι φοιτητές και οι Κύπριες φοιτήτριες σχετικά με τα παραδοσιακά παραμύθια και τους αστικούς θρύλους της Κύπρου. Εστιάζει στον τρόπο, με τον οποίο οι νέοι συνδέονται με την προφορική παράδοση, πώς αντιλαμβάνονται την αξία και τη λειτουργία αυτών των αφηγήσεων και πώς τις εντάσσουν στη σύγχρονη πολιτιστική τους ταυτότητα. Είναι για εκείνους/ες κάτι ξένο και μακρινό; Ή είναι κάτι οικείο; Επίσης, έχει ενδιαφέρον η διαφοροποίηση με τους αστικούς θρύλους: τα παραδοσιακά παραμύθια προβάλλονται ως φορείς λαϊκής σοφίας και πολιτιστικής κληρονομιάς, ενώ οι αστικοί θρύλοι αντανakλούν φόβους, κοινωνικές ανησυχίες και σύγχρονες εμπειρίες. Μέσα από τις αναπαραστάσεις των φοιτητών αναδεικνύεται η διαλεκτική (αλλά και η αντιθετική) σχέση παρελθόντος και παρόντος, καθώς και η σημασία της διατήρησης και ανανέωσης των αφηγήσεων στο πλαίσιο της κυπριακής κοινωνίας. Η έρευνα έλαβε χώρα στην Αθήνα με φοιτητές και φοιτήτριες του ΕΚΠΑ από την Κύπρο.

Βιογραφικό σημείωμα:

Ο Γιώργος Χ. Κούζας σπούδασε Φιλολογία και Λαογραφία στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ. Κατά τη διάρκεια των σπουδών του υπήρξε υπότροφος του ΙΚΥ, του Ιδρύματος «Αλέξανδρος Ωνάσης», του Προγράμματος ΕΣΠΑ (Πράξη: «Υποστήριξη ερευνητών με έμφαση στους νέους ερευνητές»). Είναι αναπληρωτής καθηγητής Αστικής Λαογραφίας στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, όπου από το 2016 διδάσκει Λαογραφία σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Από το 2025 είναι

διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας «Λαϊκός πολιτισμός και λογοτεχνία - Γ. Α. Μέγας». Είναι επιστημονικός υπεύθυνος τεσσάρων ερευνητικών προγραμμάτων και το 2025 για το σύνολο των ερευνητικών του δραστηριοτήτων τιμήθηκε με το βραβείο Αριστείας στην έρευνα του ΕΚΠΑ. Επίσης, είναι μέλος ΣΕΠ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Μαρία Ματθαίου, δ.φ., Ερευνήτρια στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών

«Κυπριακό παραμύθι: ταυτότητα και ετερότητα, συγκλίσεις και αποκλίσεις»

Περίληψη:

Αν και τα παραμύθια αποτελούν οικουμενική πολιτιστική κληρονομιά, κατά τη διαδικασία διάδοσης και επαναχρησιμοποίησής τους, προσαρμόζονται σε κοινωνικές πραγματικότητες και αλλάζουν σημασίες μέσα στον χώρο και στον χρόνο, προκειμένου να παραμένουν προσβάσιμα διαχρονικά. Θέμα της ανακοίνωσης είναι ο προσδιορισμός των μετασχηματισμών που το λαϊκό παραμύθι παρουσιάζει στην Κύπρο και η αντιπαραβολή του με το διεθνές πρότυπό του, όπως αυτό έχει αποκρυσταλλωθεί στους διεθνείς καταλόγους. Θα εστιάσει σε κυπριακούς *οικοτύπους*, δηλαδή αφηγήσεις που εντοπίζονται μόνο στην Κύπρο, και θα επιχειρήσει συνταγματική ανάλυση των κυπριακών παραλλαγών, για να φανεί μέσα από τους συμφυρμούς η πρωτοτυπία τους, η οποία διαμορφώνει διαφορετικά μηνύματα και σημασίες.

Βιογραφικό σημείωμα:

Η Μαρία Ματθαίου σπούδασε σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, απ' όπου αναγορεύθηκε και διδάκτωρ με ειδίκευση στη Βυζαντινή Ιστορία με βαθμό Άριστα παμψηφεί. Διεκπεραίωσε όλα τα επίπεδα των πανεπιστημιακών της σπουδών με υποτροφίες. Ως προπτυχιακή φοιτήτρια διετέλεσε υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (1992-1996), ως μεταπτυχιακή του Sasakawa Young Leaders Fellowship Found της Ιαπωνίας και ως υποψήφια διδάκτωρ του προγράμματος Ηράκλειτος. Έχει διδάξει κατ' ανάθεση τα χειμερινά εξάμηνα 2003-2004 και 2004-2005 το μάθημα *II 03 - Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές* σε προπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ. Έχει εργαστεί σε ερευνητικά προγράμματα του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (*Μικρασιατική προσωπογραφία, Ιστορική Γεωγραφία και Ιστορία της Μ. Ασίας, 4^{ος}-15^{ος} αιώνας*) και του ΕΚΠΑ [*Πυθαγόρας II: Φορολογία και φορολογικές απαλλαγές στο Βυζάντιο στα χρόνια των Παλαιολόγων (13ος-15ος αι.)*, *Επιγραφική, Στρατός και Οικονομία στη Μέση Βυζαντινή Περίοδο*]. Έχει συμμετάσχει με ανακοίνωση σε επιστημονικά συνέδρια. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε συλλογικούς τόμους, επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Εργάζεται ως Εκπαιδευτικός Λειτουργός Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης από το 2006. Από τον Σεπτέμβριο του 2015 υπηρετεί με απόσπαση στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών και έχει δημοσιεύσει σε συνεργασία με την Αργυρώ Ξενοφώντος μέχρι τώρα τέσσερις τόμους στη σειρά *Τα παραμύθια της Κύπρου, Από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών*, τ. 5, 4, 3, 2, Λευκωσία 2024, 2022, 2019, 2017. Έχει βραβευθεί με το βραβείο Peter Loizos του επιστημονικού περιοδικού *Cyprus Review* (Οκτώβριος 2023) για το βιβλίο *Τα παραμύθια της Κύπρου, Από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών*, τ. 4, Λευκωσία 2022 και ομοίως έχει αποδοθεί εύφημος μνεία από το ίδιο περιοδικό για το βιβλίο *Τα παραμύθια της Κύπρου, Από το Λαογραφικό Αρχείο του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών*, τ. 5, Λευκωσία 2024.

Μαριλένα Παπαχριστοφόρου, Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

«Προφορικό κείμενο ή επιτέλεση; Τα όρια της ταξινόμησης και η πραγματικότητα του πεδίου»

Περίληψη:

Με την παρούσα ανακοίνωση/παρέμβασή μας θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε την πολυπλοκότητα της προφορικής αφήγησης, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή μέσα από την επιτόπια έρευνα και τη συμμετοχική παρατήρηση, πριν και πέρα από την υπαγορευμένη (σωστική) καταγραφή, και είτε αυτή αφορά παραμύθια, είτε την όποια επιτελεσμένη διήγηση φανταστικών ή βιωμένων γεγονότων. Η κύρια παράμετρος ταξινόμησης των προφορικών εκδοχών της αφηγηματικότητας για τη Λαογραφία είναι η πλοκή και το περιεχόμενο. Στις καταγραφές των λαϊκών διηγήσεων ωστόσο, χάνεται ή αποσιωπάται για πάντα η παράμετρος της επιτέλεσης, του ζωντανού ακροατηρίου και της συμμετοχής του, τα πλαισιωτικά αφηγήματα, οι κοινωνικοί ρόλοι των συμμετεχόντων στην αφήγηση κ.ο.κ. Τα παραδείγματά μας θα εστιαστούν σε αφηγηματικά είδη που δεν βρίσκουν εύκολα αριθμό διεθνούς ταξινόμησης στο σύστημα AT/ATU ή σε οποιοδήποτε άλλο σύστημα αρχειακής τους καταχώρισης, όπως είναι οι ευτράπελες διηγήσεις, τα τοπικά ανέκδοτα και οι φάρσες. Πώς αφηγούνταν οι άνθρωποι σε παλιότερες κοινωνικές συνθήκες, πώς αφηγούνται οι άνθρωποι σήμερα; Κατά πόσο ισχύουν (και είναι αναγνωρίσιμες) οι ταξινομήσεις των ειδικών σε συνθήκες προφορικότητας; Κι όταν χάνεται το κείμενο και η πλοκή από τη Μνήμη, τι μένει τελικά;

Βιογραφικό σημείωμα:

Η Μαριλένα Παπαχριστοφόρου είναι Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Λαογραφίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Έχει βασικές και μεταπτυχιακές σπουδές στη γαλλική Φιλολογία και στη Συγκριτική Λογοτεχνία στη Σορβόνη, διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία από την Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales στο Παρίσι, με αντικείμενο το παραμύθι. Έχει εργασθεί ως ερευνήτρια στο Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, και έχει συνεργαστεί ως διδάσκουσα με το ΕΑΠ και το ΕΚΠΑ. Δημοσιεύει στην ελληνική, γαλλική και αγγλική γλώσσα. Ως ερευνήτρια πεδίου σήμερα δουλεύει στο ανατολικό Αιγαίο, στο παρελθόν και στην Ήπειρο. Το ερευνητικό και διδακτικό της έργο επικεντρώνονται στην ανθρωπολογική οπτική και στη μελέτη της προφορικότητας, των συλλογικών αναπαραστάσεων και ταυτοτήτων, όπως αυτές εκφράζονται επιτελεστικά μέσα από την αφήγηση και την τελετουργία, καθώς και σε ζητήματα θεωρίας και μεθοδολογίας της εθνογραφικής έρευνας πεδίου και αρχείου.

Προσωπική ιστοσελίδα: <http://users.uoi.gr/gramisar/prosopiko/papachristophorou/index.htm>

Βάλτερ Πούχνερ, Ομότιμος Καθηγητής Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

«Ο Φιορεντίνος και το θέατρο. Ένα αιγαιοπελαγίτικο παραμύθι (AaTh 313c, ATU 313) με διαλογικές σκηνές»

Περίληψη:

Σπάνια συναντά κανείς στο παραμύθι ένστιχους διαλόγους από θεατρικό έργο. Τέτοια είναι η περίπτωση του ελληνικού αιγαιοπελαγίτικου παραμυθιού τύπου AaTh 313c, ATU 313 με τον

συνθέστερο τίτλο «Φιορτεντίνος» ή «Φιορεντίνος και Ντολτσέτα», που φυλάσσει στην προφορική παράδοση, κυρίως της μεγαλονήσου αλλά όχι μόνο, στο τέλος δύο σκηνές από άγνωστη κρητική κωμωδία του 17^{ου} αιώνα, και μάλιστα σε τόσο καλή κατάσταση, που επιτρέπει ακόμα την αποκατάσταση του αρχικού κειμένου. Το παραμύθι αυτό προέρχεται αποδεδειγμένα από νουβέλα της ιταλικής Αναγέννησης, που έφτασε, άγνωστο πώς ακριβώς, στην προφορική παράδοση του αιγαιοπελαγίτικου χώρου.

Βιογραφικό σημείωμα:

Ο Βάλτερ Πούχνερ, ομότιμος καθηγητής του ΕΚΠΑ, γεννήθηκε στη Βιέννη το 1947. Σπούδασε Επιστήμη του Θεάτρου (Θεατρολογία) στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης και το 1972 απέκτησε τον τίτλο του διδάκτορα της Φιλοσοφικής Σχολής, με μια εργασία για το νεοελληνικό θέατρο σκιών. Το 1977 ανακηρύχθηκε υφηγητής, στο ίδιο Πανεπιστήμιο, με μια διατριβή για τη γέννηση το θεάτρου στον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό. Από τότε έχει εγκατασταθεί μόνιμα στην Ελλάδα, συνεχίζει όμως να διδάσκει για 30 χρόνια στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης σε μορφή εντατικών μαθημάτων. Διδάσκει επί δώδεκα χρόνια ιστορία θεάτρου στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης και από το 1989 στο ΕΚΠΑ, από το 1991 στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, στο οποίο έχει διατελέσει πρόεδρος και αναπληρωτής πρόεδρος. Έχει μετακληθεί πολλές φορές ως επισκέπτης καθηγητής σε ευρωπαϊκά και αμερικανικά πανεπιστήμια. Το 1994 εκλέγεται αντεπιστέλλον μέλος της Αυστριακής Ακαδημίας Επιστημών, το 2001 παρασημοφορείται για τις επιστημονικές του επιδόσεις με την ανώτατη διάκριση του «Αυστριακού Σταυρού Τιμής για την Επιστήμη και την Τέχνη». Έχει δημοσιεύσει περί τα 125 βιβλία, γύρω στις 500 μελέτες και σχεδόν 1300 βιβλιοκρισίες και βιβλιοπαρουσιάσεις. Χώρος των ερευνητικών του ενδιαφερόντων είναι η ιστορία και θεωρία του ελληνικού, μεσογειακού και βαλκανικού θεάτρου, η συγκριτική λαογραφία, οι βυζαντινές και νεοελληνικές σπουδές, φιλολογικά και ιστορικά θέματα, η έκδοση κειμένων, καθώς και η θεωρία του θεάτρου και του δράματος. Το 2014 αφυπηρετεί από το πανεπιστήμιο. Το 2018 του απονεμηθηκε ο τίτλος του επίτιμου καθηγητή από το ΕΚΠΑ· και το 2019 έγινε επίτιμος διδάκτορας του Τμήματος Ιστορίας & Εθνολογίας στη Σχολή Κλασικών & Ανθρωπιστικών Σπουδών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

Δημήτρης Προύσαλης, Υπ. Διδάκτωρ, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

«Λαϊκά παραμύθια από τα κατεχόμενα της Κύπρου. Σύντομη παραμυθολογική και λαογραφική επισκόπηση των δημοσιευμένων της ιστορικής περιόδου 1868-1973»

Περίληψη:

Με την παρούσα ανακοίνωση επιχειρείται η επιστημονική επισκόπηση των λαϊκών παραμυθιών με προσέγγιση παραμυθολογική και λαογραφική, που βρίσκονται, μετά την εισβολή του Αττίλα το 1974, στα κατεχόμενα της Κύπρου. Από τις προδρομικές συλλογές των Αθ. Σακελλαρίου και Σ. Μενάρδου μέχρι τις δημοσιεύσεις σε ελληνικά λαογραφικά και κυπριακά επιστημονικά και λογοτεχνικά περιοδικά αλλά και τις προσωπικές εκδόσεις, οι καταγραφές και οι δημοσιεύσεις ακολουθούν την ιστορική πορεία του κυπριακού συλλογικού φαντασιακού, αποτυπώνοντας τη λαϊκή μυθοπλασία, από την περίοδο της Οθωμανοκρατίας στην Αγγλοκρατία, την περίοδο του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα μέχρι τα πρώτα χρόνια της νεοσύστατης Κυπριακής Δημοκρατίας και λίγο πριν την τουρκική εισβολή.

Βιογραφικό σημείωμα:

Ο Δημήτρης Προύσαλης σπούδασε Παιδαγωγικά, Βιβλιοθηκονομία και μετεκπαιδεύτηκε στην Ειδική Αγωγή. Έχει μεταπτυχιακό δίπλωμα (Master) στην κατεύθυνση «Λαογραφία και Πολιτισμός» του ΠΤΔΕ ΕΚΠΑ Αθηνών και είναι υποψήφιος Διδάκτοράς του-και τα δύο στην θεματική της προφορικής αφήγησης. Από το 1988 εργάζεται ως δάσκαλος στη Δημόσια Εκπαίδευση. Από το 1999 ασχολείται με την έρευνα, συλλογή, καταγραφή και μελέτη του λαϊκού παραμυθιού. Από το 2003 κουβαλάει με σεβασμό και μοιράζεται, σε αφηγήσεις με ενήλικους και παιδιά, λαϊκά παραμύθια απ' τις προφορικές παραδόσεις των λαών, για όλα αυτά που ισορροπούν ανάμεσα στα ψέματα των παραμυθιών και τις αλήθειες της ζωής. Έχει συνεργαστεί με πλήθος φορέων και έχει συμμετάσχει σε διεθνή (Κύπρος, Ουαλία, Καναδάς, Ιράν, Ινδία) και ελλαδικά φεστιβάλ αφήγησης και έχει αφηγηθεί σε ποικίλους χώρους. Ανακοινώσεις του σε διεθνή και πανελλήνια επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες συμπεριλαμβάνονται σε συλλογικούς τόμους πρακτικών με λαογραφική, ανθρωπολογική, παιδαγωγική και φιλολογική κατεύθυνση για τη δυναμική του παραμυθιού, τη θέση του αφηγητή και τη σημαντικότητα της αφήγησης στην κοινωνία, στην εκπαίδευση, τη θεραπεία και τον πολιτισμό. Έχει εκδώσει 31 βιβλία (προσωπικά και συλλογικά σε επιμέλεια), τα 24 με παραμυθολογικό περιεχόμενο. Είναι καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αφήγησης Πηλίου «Παραμύθια & Μύθοι στου Κένταυρου τη ράχη» από το 2011 με τη συνεργασία τοπικών φορέων, και του Φεστιβάλ Αφήγησης «Αθήνα... μια πόλη παραμύθια» από το 2014 με τη συνεργασία του Δήμου Αθηναίων, που εμπνέεται από, και αφιερώνεται στην Παγκόσμια Ημέρα Αφήγησης (20 Μαρτίου). Είναι συνιδρυτικό μέλος της ΑΜΚΕ «Παραμύθια και Μύθοι στου Κένταυρου τη ράχη», του Σωματείου για την προώθηση της Φιλαναγνωσίας «Διαβάζοντας Μεγαλώνω» και του Σωματείου Επαγγελματιών Αφηγητών Ιστορητών (Σ.ΕΠ.ΑΦ.Ι), καθώς και τακτικό μέλος της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας. Από το 2016 έχει την ευθύνη λειτουργίας της Λέσχης Αφήγησης Αθήνας «Μοιράσου κι εσύ μιαν ιστορία» σε μηνιαία βάση στην Αθήνα.

Μαρίνα Ροδοσθένους-Μπαλάφα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας,
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

«Η λαϊκή παραμυθική τέχνη του λόγου στην τάξη: Λόγοι και τρόποι προσέγγισης»

Περίληψη:

Στην παρούσα εισήγηση θα γίνει αναφορά στα χαρακτηριστικά του είδους και της τεχνοτροπίας του λαϊκού παραμυθιού σε μια πιο θεωρητική βάση. Στη συνέχεια θα επεξηγηθούν οι διάφοροι γραμματισμοί που μπορούν να καλλιεργηθούν μέσα από τη δημιουργική διδασκαλία του παραμυθιού όχι μόνο στα μαθήματα της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας αλλά και σε άλλα μαθήματα, όπως το μάθημα της Τέχνης και της Μουσικής. Με αυτό τον τρόπο, θα φανεί η διακαλλιτεχνική πρακτική προσέγγισης του παραμυθιού, η ενσάρκωσή του μέσα από τη φαντασία, τις εμπειρίες και τη γνώση των ίδιων των μαθητών/τριών. Επιπρόσθετα, θα καταστεί σαφές πώς η καλλιτεχνική διαμεσικότητα στην εκπαίδευση δεν φέρει ηλικιακούς περιορισμούς, αλλά αντίθετα ενεργοποιεί με συμπεριληπτικό τρόπο όλο τον μαθητικό πληθυσμό όλων των βαθμίδων.

Βιογραφικό σημείωμα:

Η Μαρίνα Ροδοσθένους-Μπαλάφα είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας και Διδακτικής της Λογοτεχνίας. Είναι πρόεδρος του Τμήματος Παιδαγωγικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και συντονίζει τη μεταπτυχιακή κατεύθυνση *Διδακτική της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας*. Έχει

ήδη παρουσιάσει μέρος της γενικότερης έρευνάς της σε κεφάλαια συλλογικών τόμων, έγκριτα επιστημονικά περιοδικά και σε διεθνή συνέδρια στην Κύπρο, την Ευρώπη, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Αμερική. Σε συνεργασία με διάφορα πανεπιστήμια της Ελλάδας και τη Κύπρο, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου και το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας οργάνωσε ποικίλα συνέδρια με θεματικές τη *Διδακτική της Λογοτεχνίας στη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση* και την *Παιδική και Εφηβική Λογοτεχνία*. Μερικοί από τους τόμους που επιμελήθηκε ατομικά ή σε συνεργασία είναι: *Δημιουργική Διδασκαλία της Λογοτεχνίας: Εισηγήσεις και Πρακτικές Εφαρμογές στη Δημοτική Εκπαίδευση*, εκδ. Γρηγόρης, 2017· *Με το νήμα της εντοπιότητας: Σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις στην κυπριακή παιδική και νεανική λογοτεχνία*, εκδ. ΚΣΠΝΒ, 2023. Αποτέλεσε μέλος και πρόεδρος της κριτικής επιτροπής για τα Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας για Παιδιά και Εφήβους στην Κύπρο. Πολλές από τις μελέτες της είναι αναρτημένες στους πιο κάτω συνδέσμους:

<https://www.researchgate.net/profile/Marina-Rodosthenous-Balafa>

<https://unic.academia.edu/MarinaRodosthenousBalafa>

Περίληψεις Εργαστηρίων | Βιογραφικά Σημειώματα

Έφη Ιωακείμ, Εκπαιδευτικός, Σύμβουλος Εικαστικών Τεχνών Δημοτικής Εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

Δρ Τερέζα Μαρκίδου, Εκπαιδευτικός, Σύμβουλος Εικαστικών Τεχνών Δημοτικής Εκπαίδευσης, Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

«Το κυπριακό παραμύθι μέσα από την τέχνη: Ο Ντελή-Μουσταφά και οι εικαστικές του προοπτικές»

Περίληψη:

Αντλώντας έμπνευση από το κυπριακό παραμύθι του **Ντελή-Μουσταφά**, μια ιστορία γεμάτη αλλόκοτες μεταμορφώσεις, παράδοξα αντικείμενα και φανταστικές εικόνες το εικαστικό εργαστήριο προτείνει μια βιωματική και ερευνητική προσέγγιση του κυπριακού παραμυθιού, η οποία θα λειτουργήσει ως αφετηρία για εικαστική και παιδαγωγική διερεύνηση. Μέσα από δημιουργικές και παιγνιώδεις δραστηριότητες, οι συμμετέχοντες/-χουσες θα διερευνήσουν πώς το περιεχόμενο ενός κυπριακού παραμυθιού μεταμορφώνεται σε εικαστική εμπειρία και πώς η τέχνη μπορεί να γίνει εργαλείο στοχασμού, έκφρασης και συνεργασίας, στο πλαίσιο του Αναλυτικού προγράμματος Εικαστικών Τεχνών Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Η προσέγγιση ενθαρρύνει τη σύνδεση με την πολιτιστική κληρονομιά, προωθώντας την ανάπτυξη δεξιοτήτων παρατήρησης, δημιουργικής σκέψης και ερμηνείας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συλλογική εμπειρία της δημιουργίας, στη σημασία του διαλόγου και στη διερεύνηση του ρόλου των συμβόλων και των αντικειμένων στην τέχνη και στη ζωή. Το εργαστήριο επιδιώκει να εμπνεύσει τους εκπαιδευτικούς να αξιοποιήσουν το κυπριακό παραμύθι και την εικαστική πράξη ως ανοιχτά παιδαγωγικά πεδία. Ειδικότερα, οι συμμετέχοντες/-ουσες θα κληθούν να διερευνήσουν τα σύμβολα του παραμυθιού (το αυγό, τον χειρόμυλο, το νερό κ.α.) ως γέφυρες ανάμεσα στο πραγματικό και στο φανταστικό, στο παρελθόν και στο παρόν. Ταυτόχρονα, θα διασυνδέσουν το παραμύθι με έργα τέχνης Κυπρίων καλλιτεχνών και τη σύγχρονη σουρεαλιστική εικονοποιία. Το εργαστήριο καλλιεργεί τη φαντασία, τη συνεργασία και την οπτική σκέψη, μετατρέποντας το λαϊκό αφήγημα σε πεδίο εικαστικού στοχασμού και δημιουργίας.

Βιογραφικά σημειώματα:

Η Έφη Ιωακείμ είναι εικαστικός και εκπαιδευτικός με πολυετή και πολυδιάστατη παρουσία στον χώρο της τέχνης και της εκπαίδευσης. Εργάζεται ως Βοηθός Διευθύντρια και Εκπαιδευτικός Εικαστικών Τεχνών σε δημοτικά σχολεία, ενώ παράλληλα δραστηριοποιείται ως Σύμβουλος Τέχνης στη Δημοτική Εκπαίδευση, στο Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ).

Διαθέτει εκτενή εμπειρία στον τομέα της Τέχνης στην Εκπαίδευση, με ενεργό συμμετοχή σε ομάδες σχεδιασμού, διαμόρφωσης και προώθησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων Τέχνης Δημοτικής Εκπαίδευσης. Έχει σχεδιάσει και υλοποιήσει εκπαιδευτικά προγράμματα σε συνεργασία με μουσεία και πινακοθήκες, προάγοντας τη διαθεματική και βιωματική προσέγγιση της τέχνης. Επιπλέον, έχει

συμμετάσχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα και έχει οργανώσει πλήθος εργαστηρίων που φέρνουν κοντά σχολεία, καλλιτέχνες, κοινότητες και πολιτιστικούς φορείς, με σκοπό την καλλιέργεια της αισθητικής παιδείας και της καλλιτεχνικής έκφρασης.

Έχει παρουσιάσει εργασίες και εισηγήσεις σε συνέδρια στην Κύπρο και το εξωτερικό, με θεματολογία που επικεντρώνεται κυρίως στην Τέχνη στην Εκπαίδευση. Είναι δημιουργός εκπαιδευτικού υλικού και συγγραφέας εκδόσεων και οπτικοακουστικού περιεχομένου, ενώ έχει, επίσης, διδάξει ως επισκέπτρια λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Είναι γραμματέας της Ομάδα Τέχνης ΠΟΕΔ Λευκωσίας, συμβάλλοντας ενεργά στον σχεδιασμό και την υλοποίηση σεμιναρίων και εικαστικών δράσεων για παιδιά και εκπαιδευτικούς.

Η πρόσφατη εικαστική της δουλειά εστιάζει σε ζητήματα ταυτότητας και τόπου, διερευνώντας με ευαισθησία και προσωπική ματιά τις έννοιες της μνήμης, της ρίζας και της πολιτισμικής σύνδεσης. Μέσα από το εκπαιδευτικό και εικαστικό έργο της επιδιώκει η τέχνη να είναι προσιτή, ουσιαστική και να λειτουργεί ως μέσο έκφρασης και ενδυνάμωσης για κάθε άνθρωπο. Παράλληλα, έχει εικονογραφήσει λογοτεχνικά έργα για παιδιά και ενήλικες.

Η Τερέζα Μαρκίδου είναι εκπαιδευτικός, κάτοχος διδακτορικού στις Εικαστικές Τέχνες στην Εκπαίδευση του UCL Institute of Education-UK. Έχει εργαστεί σε δημόσια σχολεία στο Λονδίνο και στην Κύπρο και ως ειδική επιστήμονας στο Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Κύπρου και του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Το 2015-2016 βραβεύθηκε με την υποτροφία Επισκέπτη Ακαδημαϊκού από τη Fulbright για να πραγματοποιήσει έρευνα για το Αρχείο Παιδικής Τέχνης του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, σε συνεργασία με το Teachers College του Πανεπιστημίου Columbia στη Νέα Υόρκη, Η.Π.Α.

Διετέλεσε Μέλος και Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου του Κυπριακού Οργανισμού Εκπαίδευσης μέσω των Τεχνών (Κ.Ο.Ε.Τ) και είναι ενεργό μέλος της Ομάδας Τέχνης ΠΟΕΔ Λευκωσίας. Τα ειδικά της ερευνητικά ενδιαφέροντα αφορούν στις μεθόδους διδασκαλίας των εικαστικών τεχνών στο σχολική εκπαίδευση, στις κοινωνικο-πολιτισμικές διαστάσεις του παιδικού ιχνογραφήματος, στην ερευνητική αξιοποίηση αρχείων, στην ανάπτυξη ενσυναίσθησης μέσα από εικαστικές παρεμβάσεις και στον ρόλο των καλλιτεχνών στην εκπαίδευση. Έχει δημοσιεύσει έρευνα της σε επιμελημένους τόμους και ακαδημαϊκά περιοδικά για την Τέχνη και τη διδακτική της, ενώ παρουσιάζει εκτενώς τη δουλειά της σε διεθνή συνέδρια στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Από το 2012 συμμετέχει ως εισηγήτρια σε βιωματικά εργαστήρια στα πλαίσια επιμορφώσεων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, πανεπιστημίων και άλλων εκπαιδευτικών φορέων, καθώς και συνεργάτης σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα (Erasmus+). Ειδικότερα, τα τελευταία χρόνια συμμετέχει ενεργά σε δράσεις του Δικτύου Προώθησης της Φιλαναγνωσίας στα Σχολεία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου, προβάλλοντας τη συνέργεια μεταξύ Τέχνης και Λογοτεχνίας και προσφέροντας σεμινάρια και επιμορφώσεις κυρίως σε εκπαιδευτικούς Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο της προσωπικής καλλιτεχνικής της δημιουργίας ασχολείται και προωθεί την τεχνική της Τσιμεντογραφίας στα σχολεία. Πρόκειται για μια μορφή συνεργατικής εικαστικής πρακτικής, ενός είδους εφαρμοσμένης τέχνης με Κυπριακή ταυτότητα, την οποία διδάχτηκε μέσα από τη συνεργασία της με τον σπουδαίο Κύπριο εικαστικό και παιδαγωγό, Κώστα Οικονόμου.

Ρεβέκκα Νικολαΐδου Πιερή, Βοηθός Διευθύντρια Δημοτικής Εκπαίδευσης, Λειτουργός στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών

Έλενα Περικλέους, Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού

*«Στην ανέμη μια κλωστή,
παραμύθκια στο νησί,
γράψε, σβήσε, δε τα,
δημιούργησε τζαι πε τα...»*

Περίληψη:

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου που αφορά στη γλώσσα και λογοτεχνία, θα παρουσιαστούν εισηγήσεις για δραστηριότητες προς αξιοποίηση των κυπριακών παραμυθιών στη διδακτική πράξη. Μερικές από αυτές θα υλοποιηθούν από τους συνέδρους κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου και άλλες θα παρουσιαστούν ως επέκταση ή επιπλέον εργασία.

Οι δραστηριότητες θα αφορούν στη δημιουργική γραφή και έκφραση στο μάθημα της γλώσσας και συγκεκριμένα στη Λογοτεχνία. Άλλες αφορούν σε διαθεματικές δράσεις μέσω της μεθόδου project-based learning (PBL). Τέλος, το εργαστήριο θα περιλαμβάνει και εισηγήσεις για το πώς μπορεί ένα παραμύθι να μετατραπεί σε σενάριο, να τύχει της κατάλληλης προετοιμασίας και να παρουσιαστεί ως θεατρική παράσταση.

Βιογραφικά σημειώματα:

Η Ρεβέκκα Νικολαΐδου Πιερή κατάγεται από το κατεχόμενο Νέο Χωριό Κυθρέας και διαμένει στα Λατσία με την οικογένειά της. Είναι Βοηθός Διευθύντρια Δημοτικής Εκπαίδευσης με μερική απόσπαση στο Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών.

Πέραν του πτυχίου Επιστημών της Αγωγής, κατέχει δύο Μάστερ: ένα στην Εκπαιδευτική Διοίκηση και ένα στα Αναλυτικά Προγράμματα και Διδασκαλία με κατεύθυνση στην Παιδική και Εφηβική Λογοτεχνία.

Δραστηριοποιείται σε διάφορους πολιτιστικούς φορείς με διοργάνωση συνεδρίων, εκδηλώσεων, ημερίδων καθώς και με έρευνες, εκδόσεις κ.λπ. Υπήρξε μέλος της Κριτικής Επιτροπής Κρατικών Βραβείων Παιδικής και Εφηβικής Λογοτεχνίας (Υφυπουργείο Πολιτισμού) για την περίοδο 2022-2024. Εισηγήσεις της που αφορούν τη διδακτική πράξη έχουν αξιοποιηθεί από το ΥΠΑΝ και βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα του. Έχει, επίσης, αναλάβει τη διοργάνωση και πραγματοποίηση δειγματικών μαθημάτων για το ΥΠΑΝ.

Είναι μέλος της Ένωσης Κυπρίων Λογοτεχνών. Διάφορα έργα της, τόσο σε πεζό όσο και σε ποίηση, έχουν διακριθεί και βραβευτεί.

Η Έλενα Περικλέους γεννήθηκε στην κατεχόμενη Πεντάγυια το 1970. Είναι εκπαιδευτικός και διετέλεσε Συντονίστρια Πολιτιστικής Παιδείας στο Υφυπουργείο Πολιτισμού και Πρόεδρος του Κυπριακού Συνδέσμου Παιδικού και Νεανικού Βιβλίου (IBBY Cyprus).

Σπούδασε Παιδαγωγικά και κατέχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (MSc in Environmental and Development Education). Υπηρέτησε την εκπαίδευση για 35 χρόνια, τα τελευταία 15 από τη θέση της Διευθύντριας Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης, συμβάλλοντας ενεργά στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών πολιτικών και δράσεων με επίκεντρο το παιδί.

Στο Υφυπουργείο Πολιτισμού συντόνιζε τα προγράμματα «Σχολεία Πρεσβευτές Πολιτισμού – Παιδιά Πρεσβευτές Πολιτισμού» και «Φιλαναγνωσίας Διαδρομές: Ανακαλύπτω Βιβλία Σωσίβια», που στοχεύουν στην καλλιέργεια πολιτιστικής συνείδησης, δημιουργικότητας και φιλαναγνωσίας στα παιδιά και στους νέους.

Έχει συγγράψει περισσότερα από είκοσι πέντε βιβλία για παιδιά, εφήβους και ενήλικες. Πολλά από τα έργα της έχουν τιμηθεί με Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας, Βραβεία από τον Κυπριακό Συνδεσμο Παιδικού Νεανικού Βιβλίου, τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, και την Πανελλήνια Ένωση Λογοτεχνών.

Η ενασχόλησή της με την εκπαίδευση και την παιδική/νεανική λογοτεχνία συνδέεται βαθιά με την πίστη της στην ανάγκη διασφάλισης των δικαιωμάτων του παιδιού στη ζωή, την έκφραση, τη συμμετοχή και την πρόσβαση στον πολιτισμό. Μέσα από τη συγγραφική και εκπαιδευτική της δράση, υπηρετεί σταθερά το όραμα μιας κοινωνίας που ακούει, κατανοεί και σέβεται τη φωνή του παιδιού.

*« Το όραμά μας είναι να οικοδομήσουμε μια κοινωνία
όπου κάθε παιδί –ανεξαρτήτως προέλευσης, ικανότητας, ταυτότητας ή περίπτωσης–
θα απολαμβάνει μια ζωή υψηλής ποιότητας
και θα συμμετέχει ως ισότιμος πολίτης σε ό,τι το αφορά.
Μια κοινωνία που δεν αποφασίζει για τα παιδιά,
αλλά μαζί με τα παιδιά.»*

Με τα μάτια στραμμένα στα παιδιά,
με την καρδιά ανοιχτή στην ελπίδα,
και με την πεποίθηση πως κάθε δικαίωμα
είναι ένας σπόρος
που μπορεί να αλλάξει τον κόσμο.

Δημήτρης Προύσαλης, Υπ. Διδάκτωρ, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Εργαστήριο: «Ξεκλειδώνοντας τα κρυμμένα μυστικά των λαϊκών παραμυθιών...»

Περίληψη:

Στο εργαστήριο αυτό θα γίνει μια γνωριμία/παρουσίαση των κρυμμένων μυστικών μερών που συνθέτουν τον κόσμο ενός παραμυθιακού αφηγήματος: Από τη μορφή-αυτό που φαίνεται- στη δομή της προφορικής ιστορίας-σε αυτό που είναι. Ανάλυση στα συστατικά της μέρη που τη συνθέτουν: Οι σχέσεις πίσω από τις λέξεις: Χώρος, χρόνος, πρόσωπα, σχέσεις, δράσεις-ενέργειες, αιτιότητα.

Εργαστήριο: «Από το στόμα στο χαρτί... και από το χαρτί στο στόμα!»

Περίληψη:

Στο εργαστήριο αυτό θα γίνει μια παρουσίαση από μικρές τεχνικές-κλειδιά και αρχές προσέγγισης, προκειμένου να ζωντανέψει ο λόγος του κειμένου και να ξαναβρεί τις πραγματικές του προφορικές διαστάσεις στη σύμβαση της ανθρώπινης επικοινωνίας.

Βιογραφικό σημείωμα:

Ο Δημήτρης Προύσαλης σπούδασε Παιδαγωγικά, Βιβλιοθηκονομία και μετεκπαιδεύτηκε στην Ειδική Αγωγή. Έχει μεταπτυχιακό δίπλωμα (Master) στην κατεύθυνση «Λαογραφία και Πολιτισμός» του ΠΤΔΕ ΕΚΠΑ Αθηνών και είναι υποψήφιος Διδάκτοράς του-και τα δύο στην θεματική της προφορικής αφήγησης. Από το 1988 εργάζεται ως δάσκαλος στη Δημόσια Εκπαίδευση. Από το 1999 ασχολείται με την έρευνα, συλλογή, καταγραφή και μελέτη του λαϊκού παραμυθιού. Από το 2003 κουβαλάει με σεβασμό και μοιράζεται, σε αφηγήσεις με ενήλικους και παιδιά, λαϊκά παραμύθια απ' τις προφορικές παραδόσεις των λαών, για όλα αυτά που ισορροπούν ανάμεσα στα ψέματα των παραμυθιών και τις αλήθειες της ζωής. Έχει συνεργαστεί με πλήθος φορέων και έχει συμμετάσχει σε διεθνή (Κύπρος, Ουαλία, Καναδάς, Ιράν, Ινδία) και ελλαδικά φεστιβάλ αφήγησης και έχει αφηγηθεί σε ποικίλους χώρους. Ανακοινώσεις του σε διεθνή και πανελλήνια επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες συμπεριλαμβάνονται σε συλλογικούς τόμους πρακτικών με λαογραφική, ανθρωπολογική, παιδαγωγική και φιλολογική κατεύθυνση για τη δυναμική του παραμυθιού, τη θέση του αφηγητή και τη σημαντικότητα της αφήγησης στην κοινωνία, στην εκπαίδευση, τη θεραπεία και τον πολιτισμό. Έχει εκδώσει 31 βιβλία (προσωπικά και συλλογικά σε επιμέλεια), τα 24 με παραμυθολογικό περιεχόμενο. Είναι καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αφήγησης Πηλίου «Παραμύθια & Μύθοι στου Κένταυρου τη ράχη» από το 2011 με τη συνεργασία τοπικών φορέων, και του Φεστιβάλ Αφήγησης «Αθήνα... μια πόλη παραμύθια» από το 2014 με τη συνεργασία του Δήμου Αθηναίων, που εμπνέεται από, και αφιερώνεται στην Παγκόσμια Ημέρα Αφήγησης (20 Μαρτίου). Είναι συνιδρυτικό μέλος της ΑΜΚΕ «Παραμύθια και Μύθοι στου Κένταυρου τη ράχη», του Σωματείου για την προώθηση της Φιλαναγνωσίας «Διαβάζοντας Μεγαλώνω» και του Σωματείου Επαγγελματιών Αφηγητών Ιστορητών (Σ.ΕΠ.ΑΦ.Ι), καθώς και τακτικό μέλος της Ελληνικής Λαογραφικής Εταιρείας. Από το 2016 έχει την ευθύνη λειτουργίας της Λέσχης Αφήγησης Αθήνας «Μοιράσου κι εσύ μιαν ιστορία» σε μηνιαία βάση στην Αθήνα.

Δώρα Θεοδώρου Κωνσταντίνου, Επιθεωρήτρια Δημοτικής Εκπαίδευσης

Κωνσταντία Μιχαηλίδου, Λειτουργός Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και Σύμβουλος Μουσικής

«Τα παραμύθια της Κύπρου ως πηγή άντλησης ιδεών για το μάθημα της Μουσικής στο Δημοτικό Σχολείο και στο Γυμνάσιο»

Περίληψη:

Αποσπάσματα από κυπριακά λαϊκά παραμύθια με τους ήρωες και τις ηρωίδες τους, με τα εξωπραγματικά και τα φανταστικά τους στοιχεία, με τον πλούτο και τη μουσικότητα της κυπριακής διαλέκτου, θα αποτελέσουν την πρώτη ύλη για επεξεργασία και δημιουργία στο 90λεπτο μουσικό εργαστήριο.

Θα αξιοποιηθούν αποσπάσματα από διαφορετικά παραμύθια, διαφορετικοί χαρακτήρες ανθρώπων, ζώων ή και αντικείμενα με υπερφυσικές δυνάμεις, μέσα σε ένα πλαίσιο δημιουργικότητας και παραγωγής μουσικής (μελωδίες και ηχητικά τοπία και εφέ). Οι δραστηριότητες είναι δομημένες με τρόπο που να μπορεί ο/η κάθε σύνεδρος, με ή χωρίς γνώσεις μουσικής, να συμμετάσχει και να απολαύσει τη μαγεία της νέας δημιουργίας. Επιπρόσθετα, φράσεις και λέξεις της κυπριακής διαλέκτου παρμένες μέσα από τα παραμύθια, θα αναδειχθούν, είτε για μελοποίηση είτε για ρυθμική αξιοποίηση ή και ως αφετηρίες για νέες ποιητικές και μουσικές δημιουργίες.

Οι προγραμματισμένες δραστηριότητες σχετίζονται άμεσα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Μουσικής του Δημοτικού Σχολείου και του Γυμνασίου και αφορούν κυρίως την περιοχή της μουσικής δημιουργίας (αυτοσχεδιασμός και σύνθεση).

Βιογραφικά σημειώματα:

Η Δώρα Θεοδώρου Κωνσταντίνου κατάγεται από την Κερύνεια και την Ακανθού. Μετά την τούρκικη εισβολή του 1974 και τον εκδιωγμό από την Κερύνεια, ζει στη Λευκωσία.

Είναι κάτοχος πτυχίου Επιστημών της Αγωγής, πτυχίων στα ανώτερα θεωρητικά της Μουσικής και στο πιάνο και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Μουσική. Δούλεψε ως εκπαιδευτικός για είκοσι έτη και το 2009 προήχθηκε στη θέση της Επιθεωρήτριας Μουσικής Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Ασχολείται με τη σύνθεση μουσικής και έχει βραβευτεί αρκετές φορές σε διαγωνισμούς στον κυπριακό και ελληνικό χώρο. Η παραδοσιακή μουσική της Κύπρου αλλά και η ευρύτερη λαογραφία της, έχουν αποτελέσει στα χρόνια, πηγή έμπνευσης και πειραματισμού για τις μουσικές της δημιουργίες τόσο σε προσωπικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο εκπαιδευτικής πράξης. Η διατριβή την οποία είχε εκπονήσει για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, επικεντρώνεται στην κυπριακή παραδοσιακή μουσική και στους τρόπους διδασκαλίας και μετάδοσής της, στα παιδιά του δημοτικού σχολείου. Έχει ασχοληθεί με τον τομέα της σύνθεσης στο δημοτικό σχολείο σε μεγάλο βαθμό και έχει εκπονήσει αρκετά projects με συνθέσεις παιδιών.

Έχει γράψει τραγούδια, μουσικές επενδύσεις θεατρικών και ευρύτερα συνθετικά έργα. Το 2025, η μουσική της για το έργο «Τρία αδέρφια, τρία μήλα τζαι ένας δράκος» (του Γ. Κωνσταντίνου) που αποτελεί παραλλαγή του παραδοσιακού παραμυθιού «Οι τρίπλαροι τζαι ο δράκος της μηλιάς», βραβεύτηκε με το βραβείο πρωτότυπης μουσικής δημιουργίας από τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου (ΘΟΚ), στο πλαίσιο του 37^{ου} Παγκύπριου Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου.

Η Κωνσταντία Μιχαηλίδου κατέχει πτυχίο στις Επιστήμες της Αγωγής Δημοτικής Εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Κύπρου) και μεταπτυχιακό Master of Arts in Music Education (University of London – Institute of Education). Εργάζεται ως δασκάλα μουσικής σε δημοτικά σχολεία και παράλληλα έχει απόσπαση ως λειτουργός του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στα Αναλυτικά Προγράμματα Μουσικής και ως σύμβουλος Μουσικής.

Στη διδασκαλία του μαθήματος Μουσικής στο σχολείο, δίνει έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοσχεδιασμού και σύνθεσης και ως σύμβουλος μουσικής επιμορφώνει άλλους εκπαιδευτικούς για την ενσωμάτωση της μουσικής δημιουργίας στο μάθημα. Ως λειτουργός του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, συμμετέχει στην ανάπτυξη του υλικού που αναπτύσσεται ως βοήθημα για τους/τις εκπαιδευτικούς που διδάσκουν το μάθημα Μουσικής στα δημοτικά σχολεία. Συμμετείχε, επίσης, στη συγγραφή του Αναλυτικού Προγράμματος Μουσικής.

Χαμπής Τσαγγάρης